

200.SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas

*Neatkarīga revidenta vispārējie mērķi un
revīzijas veikšana atbilstoši Starptautisko
standartu prasībām*

INTOSAI PROFESIONĀLO STANDARTU KOMITEJA

PSC-SECRETARIAT

RIGSREVISIONEN • STORE KONGENSGADE 45 • 1264 COPENHAGEN K • DENMARK
TĀLR.: +45 3392 8400 • FAKSS: +45 3311 0415 • E-PASTS: INFO@RIGSREVISIONEN.DK

INTOSAI

INTOSAI Ģenerālsekretariāts - RECHNUNGSHOF
(Austrijas Revīzijas palāta)
DAMPFSCHIFFSTRASSE 2
A-1033 VĪNE
AUSTRIJA

Tālr.: ++43 (1) 711 71 • Fakss: ++43 (1) 718 09 69

intosai@rechnungshof.gv.at;

<http://www.intosai.org>

Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas apvienojumā ar Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) izstrādāto 200. Starptautisko Revīzijas standartu (SRS) „Neatkarīga revidenta vispārējie mērķi un revīzijas veikšana atbilstoši Starptautisko standartu prasībām” veido ISSAI 1200

Neatkarīga revidenta vispārējie mērķi un revīzijas veikšana atbilstoši Starptautisko standartu prasībām

Izcelsme

Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas sniedz papildu norādījumus 200.SRS – Neatkarīga revidenta vispārējie mērķi un revīzijas veikšana atbilstoši Starptautisko standartu prasībām. Tās jāskata kopā ar SRS 200. SRS ir spēkā finanšu pārskatu revīzijām, kas veiktas par periodiem, kuri sākas 2009.gada 15.decembrī un vēlāk. Šo Praktiskās piemērošanas vadlīniju spēkā stāšanās datums ir tāds pats kā SRS.

Ievads SRS

200.SRS ir noteikti neatkarīga revidenta vispārējie pienākumi, kas ir spēkā, veicot finanšu pārskatu revīziju atbilstoši SRS prasībām. Īpaši šajā SRS ir raksturoti neatkarīga revidenta vispārējie mērķi, kā arī skaidrots revīzijas raksturs un apjoms, kas ir noteikts, lai neatkarīgs revidents varētu īstenot attiecīgos mērķus. Šajā SRS ir skaidrots arī SRS apjoms, pilnvaras un struktūra, kā arī noteiktas prasības attiecībā uz neatkarīga revidenta vispārējiem pienākumiem jebkādas revīzijas gaitā, tostarp pienākumu nodrošināt SRS prasību izpildi. Šeit un turpmāk tekstā neatkarīgs revidents tiek saukts par “revidentu”.

Praktiskās piemērošanas vadlīniju saturs

- P1. Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas sniedz papildu norādes publiskā sektora revidentiem attiecībā uz:
- (a) SRS jomu.
 - (b) Finanšu pārskatu revīziju.
 - (c) Revidenta vispārējiem mērķiem.
 - (d) Definīcijām.
 - (e) Ētikas prasībām finanšu pārskatu revīzijā.
 - (f) Revīzijas veikšanu atbilstoši SRS prasībām.
 - (g) Pietiekamiem un atbilstīgiem revīzijas pierādījumiem un revīzijas risku.

¹ Visas praktiskās piemērošanas vadlīnijas ir jāskatās kopā ar ISSAI 1000 „Vispārējais ievads INTOSAI finanšu revīzijas vadlīnijās”.

SRS piemērošana publiskā sektora revīzijās

- P2. 200.SRS ir piemērojams publiskā sektora organizāciju revidentiem, veicot finanšu pārskatu revīzijas.

Papildu norādījumi par publiskā sektora jautājumiem

- P3. 200.SRS A11 un A57 punkti satur standarta piemērošanas norādījumus un citus skaidrojošos materiālus specifiskus publiskā sektora organizācijām.

SRS joma

- P4. SRS reglamentē finanšu pārskatu revīzijas gaitu. Finanšu pārskatu revīzija² INTOSAI kontekstā var būt daļa no plašākā mēroga likumības (finanšu) revīzijas. Saskaņā ar ISSAI 100³ 39.punktu likumības (finanšu) revīzija ietver:
- (a) Apliecinājumu par atbildīgo vienību finansiālo atbildību, iekļaujot finanšu ierakstu pārbaudi un novērtēšanu un atzinuma par finanšu pārskatiem sniegšanu;
 - (b) Apliecinājumu par vispārējo valsts pārvaldes finansiālo atbildību;
 - (c) Finanšu sistēmu un darījumu revīziju, ieskaitot atbilstības attiecīgajiem statūtiem un noteikumiem izvērtējumu;
 - (d) Iekšējās kontroles sistēmas un iekšējā audita funkciju revīziju;
 - (e) Revīziju par revidējamajās vienībās pieņemto administratīvo lēmumu godīgumu un pareizību; un
 - (f) Ziņošanu par jebkuriem citiem jautājumiem, kas ir radušies vai ir saistīti ar veikto revīziju, kurus pēc augstākās revīzijas iestādes domām būtu jāatklāj.
- P5. Terminus „likumības revīzija” un „finanšu revīzija” bieži izmanto kā sinonīmus. Šādas revīzijas sastāv no finanšu pārskatu revīzijas, kā arī, atkarībā no augstākās revīzijas iestādes pilnvarām, no atsevišķiem vai visiem elementiem, kas noteikti iepriekšējā punkta no a) līdz f) apakšpunktā. INTOSAI Finanšu revīziju vadlīnijās (ISSAI 1000–2999) iekļautās Praktiskās piemērošanas vadlīnijas sniedz papildu norādes publiskā sektora revidentiem par SRS piemērošanu, veicot finanšu pārskatu revīzijas. Veicot plašākā mēroga „likumības” vai „finanšu” revīzijas publiskajā sektorā, detalizētākas vadlīnijas var atrast ISSAI pamatnostādņēs, kuras ietver, piemēram, INTOSAI Atbilstības revīzijas vadlīnijas (ISSAI 4000⁴).
- P6. Likumības (finanšu) revīzijas var tikt veiktas dažādās vidēs. Finanšu pārskatu vidē, virzoties uz starptautiski atzīto praksi, pilnīga ISSAI 1000–2999 piemērošana no publiskā sektora revidentu puses sniegs papildu palīdzību revīzijas vides pārveidošanā, lai tā tuvinātos starptautiski atzītai praksei.

² 200.SRS A1 punkts: Revidents atzinumā par finanšu pārskatiem paziņo, vai finanšu pārskati ir visos būtiskajos aspektos sagatavoti atbilstoši norādīto finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņu prasībām. Šāds atzinums tiek sniegts visās finanšu pārskatu revīzijās. Tādējādi revidents atzinumā neizsaka pārliecību par, piemēram, uzņēmuma dzīvotspēju nākotnē vai to, cik efektīvi un prasmīgi uzņēmuma vadība nodrošina uzņēmuma darbību. Tomēr atsevišķās jurisdikcijās spēkā esošajās likumu un normatīvo aktu prasībās ir noteikts revidenta pienākums sniegt atzinumus par citiem apstākļiem, piemēram, iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti vai atsevišķa vadības ziņojuma atbilstību finanšu pārskatiem. Lai gan SRS ir noteiktas prasības un norādes attiecībā uz šādiem apstākļiem, ja tie ir būtiski atzinuma izstrādei par finanšu pārskatiem, revidentam var būt jāveic papildus darbs, ja revidentam ir noteikts papildus pienākums sniegt šādus atzinumus.

³ ISSAI 100 “INTOSAI Revīzijas standarti – Pamatprincipi”.

⁴ ISSAI 4000 „Atbilstības revīzijas standarts”.

- P7. Publiskajā sektorā, atkarībā no piemērotā standarta, atsauce uz atbilstošo revīzijas standartu var tikt sniegta vienā no šādiem veidiem:
- (a) Saskaņā ar SRS; kas nozīmē pilnīgu atbilstību visiem attiecīgajiem SRS un, kur nepieciešams, arī atbilstību papildu norādījumiem, kas sniegti INTOSAI SRS Praktiskās piemērošanās vadlīnijās;
 - (b) Saskaņā ar INTOSAI Revīzijas pamatprincipiem, bet ne pilnīgu atbilstību SRS, kuri pašlaik ir iekļauti kā daļa no INTOSAI Finanšu revīzijas vadlīnijām (ISSAI 1000-2999); vai
 - (c) Saskaņā ar citiem nacionālajiem vai saistošiem revīzijas standartiem.
- P8. Publiskā sektora kontekstā Praktiskās piemērošanas vadlīnijās termins „publiskā sektora revidents” ir pielīdzināms SRS terminam „revidents”.
- P9. Daži SRS iekļauj apsvērumus, kas ir specifiski mazo uzņēmumu revīzijās. Šie apsvērumi parasti nav attiecināmi uz revīzijām publiskā sektora organizācijās un organizācijās, kuras saņem valsts finansējumu, pat ja publiskā sektora organizācijās strādā tikai daži darbinieki, tās veic vienkāršas operācijas, vai tām ir salīdzinoši mazs budžeta finansējums. Arī šādās situācijās publiskā sektora organizācija var veikt sarežģītus darījumus, tādus kā naudas pārvedumi no citām pārvaldības institūcijām, kā arī var pastāvēt prasības publiska sektora organizācijai ievērot augstākā līmeņa pārvaldības institūciju noteiktos likumus, noteikumus, politikas un sistēmas, un noteikta tās atbildība par nodokļu maksātāju naudas izlietojumu. Līdz ar to publiskā sektora revidentiem ir rūpīgi jāapsver šādu apstākļu nozīmi. Praktiskās piemērošanas vadlīnijas var saturēt papildu norādes šajā jomā, ja tiek uzskatīts, ka ir nepieciešami papildu norādījumi par revīzijām mazajās publiskā sektora organizācijās.

Finanšu pārskatu revīzija

- P10. Apsverot SRS 6.punktu, publiskā sektora revidentiem jāņem vērā turpmākās norādes, kuras iekļautas 320.SRS⁵ Praktiskās piemērošanas vadlīnijās.
- P11. SRS A7 punkts ir viens no daudzajiem punktiem, kuros tiek apskatītas patiesā atspoguļojuma pamatnostādnes. Viens no patiesā atspoguļojuma pamatnostādņu piemēriem, kas izstrādāti izmantošanai publiskajā sektorā, ir Starptautiskās Publiskā sektora grāmatvedības standartu padomes izstrādātie Starptautiskie Publiskā sektora grāmatvedības standarti (International Public Sector Accounting Standards – IPSAS).
- P12. SRS A8 punktā ir noteikti finanšu pārskatu piemēri un finanšu pārskatu pilna kopuma saturs. Publiskā sektora organizācijas finanšu pārskatu pilns kopums, kas sagatavots atbilstoši grāmatvedības uzkrāšanas metodei, parasti ietver:
- Pārskatu par finansiālo stāvokli;
 - Pārskatu par darbības finansiālajiem rezultātiem;
 - Pārskatu par izmaiņām neto aktīvā/pašu kapitālā;
 - Naudas plūsmas pārskatu;
 - Budžeta un faktisko līdzekļu salīdzināšanu kā atsevišķu papildu finanšu pārskatus vai kā cita pārskata sastāvdaļu; un
 - Pielikumus, kas ietver kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības politikām un citu skaidrojošu informāciju.

⁵ 320.SRS „Būtiskums revīzijas plānošanā un veikšanā”.

- P13. Dažreiz finanšu pārskatu pilns kopums var saturēt arī citus ziņojumus, piemēram, ziņojumus par darbības rezultātiem un ziņojumus par piešķirtajiem līdzekļiem.
- P14. Apsverot SRS A10 punktu, publiskā sektora revidentiem jāņem vērā turpmākās norādes, kuras iekļautas 210.SRS⁶ un 580.SRS⁷ Praktiskās piemērošanas vadlīnijās.

Revidenta vispārējie mērķi

- P15. Publiskā sektora revīzijās parasti nepastāv iespēja atteikties no revīzijas uzdevuma veikšanas, kā tas ir aprakstīts SRS 12. un 24.punktā. Gadījumos, kad rodas apstākļi, kas parasti novestu pie atteikšanās no revīzijas uzdevuma, publiskā sektora revidentu pienākumos var ietilpt paplašinātā vai padziļinātā ziņošana, piemēram, likumdevēja iestādei.

Definīcijas

- P16. Apsverot SRS 13.punktā minētās definīcijas, publiskā sektora revidenti ņem vērā šādus faktorus:
- (a) Norādītās finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes – tāpat kā privātajā sektorā, publiskajā sektorā pamatnostādnes var būt vai nu patiesa atspoguļojuma, vai arī atbilstības pamatnostādnes; un
 - (b) Revidents – termini „Atbildīgais partneris” un „Firma”. Termins „Atbildīgais partneris” var attiekties, piemēram, uz Valsts kontrolieri, kas ir atbildīgs par publiskā sektora revīzijām kopumā, vai arī uz kādu citu atbilstoši kvalificētu personu, kas ir pilnvarota vai iecelta pildīt Valsts kontroliera pienākumus konkrētajam revīzijas uzdevumam. Ar terminu „Firma” publiskajā sektorā ir jāsaprot augstākā revīzijas iestāde vai līdzvērtīga reģionālā vai vietējā mēroga iestāde.

Ētikas prasības finanšu pārskatu revīzijā

- P17. INTOSAI Ētikas kodekss⁸ ir saistošs publiskā sektora revidentiem, ciktāl tas ir noteikts SRS 14.punktā.
- P18. SRS 15.punkts nosaka, ka revidentam jāplāno un jāveic revīzija, ievērojot profesionālo skepsi un ņemot vērā to, ka var pastāvēt apstākļi, kuru ietekmē finanšu pārskatos varētu rasties būtiskas neatbilstības. INTOSAI Pamatprincipi ISSAI 200⁹ attiecas uz rūpīgas attieksmes principu un nosaka: „...Revidentiem ir jābūt modriem attiecībā uz situācijām, kontroles trūkumiem, neatbilstībām grāmatvedības ierakstos, kļūdām vai netipiskiem darījumiem vai rezultātiem, kas var norādīt uz krāpšanos, nepareiziem vai nelikumīgiem izdevumiem, neatļautām darbībām, līdzekļu izšķērdēšanu, neproduktīvu vai negodīgu rīcību.” Profesionālās skepses jēdziens papildina un paplašina rūpīgas attieksmes jēdzienu un ir būtisks revīzijas plānošanai un veikšanai.

⁶ 210.SRS „Vienošanās par revīzijas uzdevuma nosacījumiem”.

⁷ 580.SRS „Rakstiski apliecinājumi”.

⁸ ISSAI 30 „INTOSAI Ētikas kodekss”.

⁹ ISSAI 200 „INTOSAI Revīzijas standarti – Vispārējie standarti” 2.punkts.

Revīzijas veikšana atbilstoši SRS prasībām

- P19. Apsverot SRS no 18. līdz 20.punkta prasības par revīzijas kontekstā būtisko SRS prasību ievērošanu, publiskā sektora revidentiem ir jāņem vērā arī tas, ka piemērojot ISSAI prasības publiskā sektora likumības (finanšu) revīzijās, SRS un Praktiskās piemērošanas vadlīnijas kopā veido vadlīnijas publiskā sektora revidentiem. Ja revidenta ziņojumā ir norādīts, ka revīzija ir veikta atbilstoši SRS prasībām, publiskā sektora revidentam ir jāievēro visu SRS prasības, kas attiecas uz veikto revīziju, kā tas ir noteikts SRS no 18. līdz 20.punktam.

Pietiekami un atbilstīgi revīzijas pierādījumi un revīzijas risks

- P20. Apsverot informācijas avotus aprakstītus SRS A28 punktā, publiskā sektora revidenti var izmantot arī informāciju iegūtu iepriekšējās lietderības un citās ar revidējamo vienību saistītās revīzijās. Bet to var darīt tikai gadījumos, kad informācija joprojām ir atbilstoša un ticama.